

HCS D

**Human capital and social
development.**

2025 – volume 16, issue 4

Inson kapitali va ijtimoiy rivojlanish jurnali.

2025 – 16-jild, 4-son

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
SHAROF RASHIDOV NOMIDAGI SAMARQAND DAVLAT
UNIVERSITETI**

**Inson kapitali va ijtimoiy rivojlanish jurnali
Journal Human capital and social development
Журнал Человеческий капитал и социальное развитие
Jurnali**

15-jild, 4-son (avgust) 2025.

Jurnal 2021-yilda tashkil topgan.

Davriyligi: har ikki oyda

Davriy nashirning rasmiy nomi: “Inson kapitali va ijtimoiy rivojlanish”-“Human capital and social development”-“Человеческий капитал и социальное развитие”
O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan 19.05.2021 sanada berilgan №1179 guvohnomasi bilan ro‘yhatdan o‘tgan.

Jurnal: O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi Rayosatining 2023-yil 30-noyabrdagi 342/3-son qarori bilan tasdiqlangan Iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) va fan doktori (DSc) Ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiya ishlari yuzasidan dissertatsiyalari asosiy ilmiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro‘yhatiga kiritilgan.

Jurnal asoschilari: Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti Inson resurslari va mahalla tarqiqiyotini boshqarish instituti.

Nashr etuvchi: SamDU tahririy-nashriyot bo‘limi.

Xalqaro indeksi: ISSN 3030-3672

Tahririyat telefoni: +998 (94) 283 56 78, +998 (90) 502 13 03

Pochta manzili: 140104, Samarqand shahar., Universitet xiyoboni, 4

Web-sayt: www.hcsd.samdu.uz.

E-mail: muhridinrabbimov@gmail.com

«INSON KAPITALI VA IJTIMOYIY RIVOJLANISH»

«HUMAN CAPITAL AND SOCIAL DEVELOPMENT»

«ЧЕЛОВЕЧЕСКИЙ КАПИТАЛ И СОЦИАЛЬНОЕ РАЗВИТИЕ»

JURNALI

Bosh muharrir: t.f.d., prof. Xalmuradov Rustam Ibragimovich

Bosh muharrir o‘rinbosari: i.f.d., prof. Arabov Nurali Uralovich

Kotib: PhD, dots. Nasimov Ikrom Xusanovich

Texnik muharrir: assistent., Rabbimov Muxriddin Musoqul o‘g‘li

TAHRIRIYAT KENGASHI

O‘zFA akademigi, i.f.d., prof. Abdurahmonov Qalandar Xodjayivech

O‘zFA akademigi, i.f.d., prof. G‘ulomov Saidaxror Saidaxmedovich

DSc, professor Daler Mirpochoyev (Iqtisodiyot va savdo instituti, Tojikiston)

PhD, professor Arindam Banik (Xalqaro menejment instituti, Hindiston)

PhD, professor Jiye Li (Sian Jiatong universiteti, Xitoy Xalq Respublikasi)

PhD, professor Bayong Van Li (Yongnam universiteti, Janubiy Koreya)

PhD, professor Vonyong Li (Yongnam universiteti, Janubiy Koreya)

PhD, professor Yan Patterson (Kvinslend universiteti, Avstraliya)

PhD, dots. Djurakulov Shoxrux Davronovich (SamDU)

i.f.n., dots. Yuldashev Shamsiddin Qiyomiddinovich (SamDU)

i.f.n., dots. Nizamov Axtam Numonovich (SamDU)

i.f.n., dots. Bozorov Berdimurod Ulug‘murodovich (SamDU)

i.f.n., dots. Boboqulov Bahromqul Mamatkulovich (SamDU)

i.f.n., dots. Usmonova Dilafruz Karshiyevna (SamDU)

i.f.n., dots. Alibekova Saodat Lapasovna (SamDU)

PhD, dots. Ulug‘murodova Nodira Berdimuradovna (SamDU)

PhD, dots. Sharifov Shuhrat Saidahmadovich (SamDU)

PhD, dots. Bakayev Ziyovuddin Toshbolta o‘g‘li (SamDU)

PhD, dots. Karjavova Xurshida Abdumalikovna (SamDU)

PhD, dots. Mansurova Nargiza Shamsiddinovna (“Ipak yo‘li” turizm va madaniy meros xalqaro universiteti)

PhD, dots. Djalilov Faxriddin Azimovich (SamDU)

PhD, dots. Boltayev Burxon Sadinovich (SamDU)

PhD, dots. Maxmudova Mohinur Ravshanbekovna (SamDU)

AHOLI DAROMADLARINI OSHIRISHDA BANDLIK SIYOSATINING SAMARADORLIGI

S.D.Uzoqov

Kambag'allik va mehnat bozori tadqiqotlari instituti, Toshkent, O'zbekiston.

OPEN ACCESS

HCSD

Correspondence

Uzoqov Suhrobjon Do'smat o'g'li

Kambag'allik va mehnat bozori tadqiqotlari instituti tayanch doktoranti

Email: suhrobjonuzoqov96@mail.ru

Tel: +998 93 992 50 52

Received: 18 July 2025

Revised: 26 July 2025

Accepted: 11 August 2025

Published: 30 August 2025

Funding source for publication:

Samarkand State University.

Publisher's Note: HCSD stays neutral with regard to jurisdictional claims in published maps and institutional affiliations.

Copyright: Journal Human capital and social development © 2 by Samarkand State University is licensed <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

Annotatsiya: Ushbu maqolada aholi daromadlarini oshirishda bandlik siyosatining samaradorligi chuqur tahlil qilinadi. Tadqiqotda mehnat bozoridagi o'zgarishlar, davlat tomonidan amalga oshirilayotgan bandlik dasturlari, moslashuvchan ish shakllari va raqamli bandlikning aholining real daromadlariga ta'siri o'rganilgan. Shuningdek, kasbiy ko'nikmalarni rivojlantirish, tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash va hududiy bandlik siyosatining daromadlarni oshirishdagi o'rni yoritiladi. Tahlillar asosida bandlik siyosatini takomillashtirish, daromadlar o'sishini ta'minlash hamda aholi farovonligini oshirishga qaratilgan amaliy takliflar ishlab chiqiladi.

Kalit so'zlar: bandlik siyosati, aholi daromadlari, mehnat bozori, ish bilan bandlik, moslashuvchan bandlik, raqamli bandlik, malaka oshirish, tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash, ijtimoiy himoya, real daromadlar

ЭФФЕКТИВНОСТЬ ПОЛИТИКИ ЗАНЯТОСТИ В ПОВЫШЕНИИ ДОХОДОВ НАСЕЛЕНИЯ

Аннотация: В данной статье проводится углубленный анализ эффективности политики занятости в повышении доходов населения. Исследование охватывает изменения на рынке труда, государственные программы по обеспечению занятости, влияние гибких форм занятости и цифровых рабочих мест на реальные доходы населения. Также рассматривается роль развития профессиональных навыков, поддержки предпринимательства и региональной политики занятости в росте доходов. На основе анализа сформулированы практические рекомендации по повышению эффективности политики занятости и улучшению благосостояния населения.

Ключевые слова: политика занятости, доходы населения, рынок труда, занятость, гибкие формы занятости, цифровая занятость, повышение квалификации, поддержка предпринимательства, социальная защита, реальные доходы

THE EFFECTIVENESS OF EMPLOYMENT POLICY IN INCREASING HOUSEHOLD INCOMES

Abstract: In this article provides an in-depth analysis of the effectiveness of employment policy in increasing household incomes. The study examines labor market trends, government employment programs, and the impact of flexible job formats and digital employment on real incomes. It also explores the role of professional skill development, entrepreneurship support, and regional employment policies in enhancing income levels. Based on the analysis, practical recommendations are proposed to improve employment policy, ensure income growth, and enhance overall social well-being.

Keywords: employment policy, household incomes, labor market, employment, flexible employment, digital employment, skills development, entrepreneurship support, social protection, real incomes

Kirish

Mamlakatning iqtisodiy barqarorligi va ijtimoiy farovonligi, eng avvalo, aholining daromad darajasi va mehnat bozorida yaratilayotgan imkoniyatlarga bevosita bog'liqdir. Daromadlarning barqaror o'sishi aholining yashash sharoitlarini yaxshilash, iste'mol hajmini kengaytirish, inson kapitalini rivojlantirish hamda iqtisodiy faollikni oshirishning muhim omillaridan biri hisoblanadi. Shu boisdan, so'nggi yillarda O'zbekistonda bandlik siyosatini takomillashtirish, yangi ish o'rinlarini yaratish, moslashuvchan bandlik shakllarini rivojlantirish va aholining daromad potensialini kengaytirishga qaratilgan keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda.

Zamonaviy mehnat bozori globalashuv, raqamlashtirish va iqtisodiyotning strukturaviy o'zgarishlari ta'siri ostida tez sur'atlarda transformatsiya bo'lmoqda. Bu jarayonlar bandlik siyosati oldiga yangi vazifalar qo'ymoqda: yuqori malakali kadrlar tayyorlash, raqamli bandlikni rivojlantirish, xotin-qizlar va yoshlar o'rtasida ish bilan bandlikni oshirish, shuningdek, o'zini o'zi band qilgan aholining faoliyatini yengillashtirish va qo'llab-quvvatlash. Bunday islohotlarning samaradorligi, o'z navbatida, aholi daromadlarining oshishi va ijtimoiy tenglikning ta'minlanishida asosiy omil bo'lib xizmat qiladi.

Mazkur tadqiqotda bandlik siyosatining aholi daromadlariga ta'siri, uning amaliy natijalari, mavjud muammolar va takomillashtirish imkoniyatlari atroflicha o'rganiladi. Shuningdek, davlat tomonidan qabul qilinayotgan dastur va strategiyalarning aholi farovonligini oshirishga qo'shayotgan hissasi tahlil qilinadi.

Tadqiqot natijalari bandlik siyosatining iqtisodiy samaradorligini baholash hamda daromadni ko'paytirishga qaratilgan innovatsion yondashuvlarni shakllantirishda muhim nazariy va amaliy ahamiyatga ega.

Mavzu bo'yicha adabiyotlarni tahlili.

Aholi daromadlarini oshirish va ularni rag'batlantirish masalasi iqtisodiy nazariyada ham, amaliy siyosatda ham muhim o'rinni egallaydi. Shu bois, so'nggi yillarda mahalliy va xorijiy olimlar tomonidan soliq siyosatining aholi daromadlariga ta'siri keng miqyosda o'rganilgan.

Masalan, A. Smit va D. Rikardo kabi klassik iqtisodchilar o'z asarlarida soliqlarning iqtisodiy faollikka, ishlab chiqarish hajmiga va aholining real daromadiga ta'sirini tahlil qilganlar. Ularning fikricha, soliq siyosati iqtisodiy resurslarni qayta taqsimlash orqali jamiyatdagi tenglikni ta'minlash bilan birga, ishlab chiqaruvchilarning rag'batini saqlab qolishi kerak.

J. M. Keyns esa soliq siyosatini iqtisodiy siklni tartibga solish vositasi sifatida baholagan. Uning nazariyasida soliqlarni kamaytirish orqali iste'mol va investitsiyalarni rag'batlantirish natijasida iqtisodiy o'sishni qo'llab-quvvatlash g'oyasi ilgari surilgan.

Zamonaviy tadqiqotlarda, xususan, J. Stiglits, R. Masgrev, M. Friedman kabi olimlar soliq tizimining ijtimoiy adolatni ta'minlashdagi o'rni va samaradorligini chuqur tahlil qilgan. Ular soliq siyosati orqali past daromadli aholiga qo'llab-quvvatlovchi mexanizmlar joriy etish, shuningdek, yuqori daromadli qatlamlar uchun progressiv soliqlarni tatbiq etish orqali iqtisodiy tenglikni ta'minlash mumkinligini ta'kidlaydilar.

O'zbekiston olimlari orasida X. Abdurahmonov, A. Shodmonov, O. Jo'rayev, B. Khodiev kabi iqtisodchilar soliq siyosatini takomillashtirish va aholi daromadlarini oshirishga qaratilgan ilmiy ishlar olib borganlar. Ularning tadqiqotlarida soliq yukining maqbullashtirilishi, soliq imtiyozlarining samaradorligi hamda ijtimoiy ahamiyatga ega faoliyat turlarini rag'batlantirish masalalari chuqur o'rganilgan.

So'nggi yillarda O'zbekistonda olib borilayotgan soliq islohotlari, xususan, jismoniy shaxslar daromad solig'ining kamaytirilishi, yagona ijtimoiy to'lov stavkasining pasaytirilishi va kichik biznes subyektlari uchun soddalashtirilgan soliq tizimining joriy etilishi aholi daromadlarini oshirishga xizmat qilmoqda. Thomas Piketty (2014) o'zining "Capital in the Twenty-First Century" asarida daromadlar tengsizligi rivojlangan mamlakatlarda iqtisodiy barqarorlikka tahdid solishini ta'kidlab, adolatli soliqqa tortish tizimi va qayta taqsimlovchi siyosatlarning muhimligini asoslab beradi. Shu bilan birga, Atkinson (2015) ham iqtisodiy tengsizlikni kamaytirish orqali barqaror o'sishni ta'minlash mexanizmlarini tahlil qilgan.

Rivojlangan davlatlar tajribasida aholi daromadlarini oshirishda ta'lim tizimi va inson kapitali alohida o'rin tutadi. UNDP (2022) ma'lumotlariga ko'ra, Skandinaviya mamlakatlari (Norvegiya, Shvetsiya, Daniya)da inson kapitaliga investitsiyalar YaIMning 7-8 foizini tashkil etib, bu mamlakatlarda o'rtacha ish haqi darajasini va ijtimoiy tenglikni yuqori saqlab turadi.

Shuningdek, Goldin & Katz (2008) tomonidan olib borilgan tadqiqotlarda AQSh misolida raqamli iqtisodiyot va texnologik innovatsiyalar mehnat unumdorligini oshirishi bilan birga,

yuqori malakali ishchi kuchi uchun daromadlarni tez sur'atda ko'paytirayotganligi aniqlangan.

Milliy miqyosda, O'zbekiston olimlari tomonidan olib borilgan tadqiqotlarda (A. Mamatov, 2022; B. Xolmatov, 2023) aholi daromadlarini oshirishning mahalliy omillari - bandlik siyosatini takomillashtirish, kichik biznesni qo'llab-quvvatlash, raqamli iqtisodiyotga o'tish va soliq imtiyozlarini kengaytirish bilan bog'liq jihatlar yoritilgan.

Bir so'z bilan aytganda, mavjud adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, rivojlangan mamlakatlarda aholi daromadlarini oshirish kompleks iqtisodiy strategiyalar orqali amalga oshiriladi. Bu strategiyalar inson kapitali rivoji, raqamli texnologiyalarni integratsiyalash, ijtimoiy himoya tizimini kuchaytirish hamda adolatli soliqqa tortish mexanizmlarini joriy etishga tayanadi. O'zbekiston uchun bu tajriba milliy iqtisodiyotda yuqori daromadli, innovatsion va inklyuziv modelni shakllantirishda muhim ilmiy asos bo'lib xizmat qiladi.

Tadqiqot metodologiyasi.

Bozor munosabatlarini chuqurlashtirish va iqtisodiyotni erkinlashtirish sharoitida bandlik siyosati aholining daromadlarini oshirishda muhim vosita sifatida xizmat qiladi. Uning samaradorligi, birinchi navbatda, iqtisodiy strategiya bilan muvofiqligi va mehnat bozoridagi real sharoitlarga moslashuvi bilan belgilanadi. Bandlik siyosati nafaqat ish o'rinlarini yaratishga, balki aholi farovonligini oshirish, ijtimoiy barqarorlikni ta'minlash va iqtisodiyotning real sektorini rivojlantirishga ham xizmat qiladi.

O'zbekiston sharoitida moslashuvchan bandlik siyosati iqtisodiy

strategiyaning muhim tarkibiy qismi sifatida amalga oshirilmoqda. U yoshlar va ayollar bandligini oshirish, tadbirkorlik va mikrobiznesni qo'llab-quvvatlash, hududiy ish o'rinlarini yaratish orqali daromadlarni ko'paytirish kabi vazifalarni bajaradi. Shuningdek, mehnat bozorida malaka oshirish va qayta tayyorlash dasturlari, raqamli ish o'rinlari va moslashuvchan bandlik shakllari orqali aholining daromad manbalarini diversifikatsiya qilish imkonini yaratadi.

Bandlik siyosatining samaradorligi, ayniqsa, yangi ish o'rinlari yaratish, real daromadlarni oshirish va norasmiy bandlikni qisqartirish ko'rsatkichlari orqali baholanadi. Shu sababli, mamlakatda bandlik siyosatining ustuvor yo'nalishlari ish bilan bandlikni rag'batlantirish, malaka va kasbiy ko'nikmalarni rivojlantirish, hududiy va sektorlar bo'yicha ish o'rinlari yaratish hamda raqamli va moslashuvchan bandlikni kengaytirishga qaratilgan.

Shu bilan birga, bandlik siyosati va aholi daromadlari o'rtasidagi uzviy bog'liqlik davlat siyosatining samaradorligini oshirish va iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashda muhim ahamiyat kasb etadi. Bandlik siyosatidagi tub o'zgarishlar iqtisodiyotning rivojlanish sur'atlariga bevosita ta'sir ko'rsatadi, aksincha, iqtisodiy jarayonlardagi o'zgarishlar bandlik siyosatiga yangi yondashuvlar joriy etishni talab qiladi.

Tahlil va natijalar

So'nggi yillarda mehnat sohasida yangi yondashuvlar va jarayonlar ijtimoiy hayotga tatbiq etilmoqda. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining ishlab chiqarish jarayoniga keng joriy etilishi, ilm-fan va ilmiy-texnik taraqqiyotning iqtisodiy o'sishga qo'shayotgan hissasi, xalqaro raqobatning

keskinlashuvi va jahon iqtisodiyotining globallashtirish jarayonlari mehnat bozorini va ish bilan bandlik sohasini jiddiy transformatsiyalashuvga olib kelmoqda. Ayniqsa, fan sig'imi yuqori bo'lgan sohalar va xizmat ko'rsatish sektorida ishlovchilar ulushining ortishi ish bilan bandlikning sektoral tarkibida muhim o'zgarishlarga sabab bo'lmoqda.

Shu sababli, ish bilan bandlik kategoriyasining nazariy-metodologik yondashuvlarini tadqiq etish katta ahamiyatga ega. Ish bilan bandlikning nazariy-metodologik yondashuvlarini o'rganish ishlab chiqarish munosabatlarining o'zgarishi bilan mos ravishda bosqichma-bosqich rivojlanadi.

Ish bilan bandlik nazariyasini o'rganishda yondashuvlarni tizimlashtirish usulidan foydalangan holda, ish bilan bandlikka aloqador tushunchalarning bir nechta asosiy tasniflash xususiyatlarini ajratish mumkin. Jumladan, ish bilan bandlikning turli nazariyalari, uning talqini, ish-sizlik bilan bog'liqligi va nazariyaning asosiy mazmuni bu usul yordamida aniq ko'rsatiladi. (1-jadval). Aholini ish bilan ta'minlash tizimi ko'plab omillar ta'siri ostida shakllanadi va ish beruvchi bilan xodim o'rtasidagi munosabatlar orqali mehnat natijalarini olishga xizmat qiladi. Shu sababli, "aholining ish bilan bandligi" murakkab ijtimoiy-iqtisodiy kategoriya hisoblanadi. Birinchidan, u insonlarning ijtimoiy-mehnat munosabatlari natijasidir. Ikkinchidan, ish bilan bandlik subyektlari - bu ma'lum psixologik va ijtimoiy xususiyatlarga ega bo'lgan insonlar (ta'lim darajasi, sog'liq holati, oilaviy ahvoli, ijtimoiy mavqei, yoshi va boshqalar). Uchinchidan, aholi ish bilan bandligiga siyosiy, iqtisodiy, demografik hamda boshqa ichki va tashqi omillar ta'sir ko'rsatadi.

1-jadval.**Aholining ish bilan bandligi bo'yicha nazariy yondashuvlar**

Ilmiy maktab	Ish bilan bandlik	Ishsizlik	Asosiy g'oyasi
A. Smit	Erkin bozor raqobati mavjud bo'lishining zaruriy sharti sifatida aholining to'liq ish bilan bandligi qaraladi	Foizlarning va jamg'armaning pasayishi tufayli ish-sizlikni vaqtinchalik o'sishi mavjud bo'lishi	Yalpi talabning yalpi taklifga mutanosibli-gi
A. Marshall A. Pigou	Bozor iqtisodiyotidagi ko'plab muammolarni o'z-o'zidan tartibga keltiradigan iqtisodiyot muammolari deb, aholining ish bilan bandligi davlat tomonidan tartibga solinishiga zarurat yo'q deb qaraladi	Ishsizlikning sababi ish haqining yuqori darajasi; ish haqining qisqarishi esa ish bilan bandlikni oshiradi	Talab va taklifni tartibga solish aholining ish bilan bandligini ta'minlash uchun muhim iqtisodiy ko'rsatkichdir
J.M. Keynes	Bozor iqtisodiyotida ish bilan bandlikni tartibga solish mexanizmi mavjud emas	Ishsizlik kapitalizmning tabiiy xususiyati sifatida qaraladi; davlatning aralashuvi aholi jamg'arishi va tadbirkorlar investitsiyalari orqali amalga oshiriladi	Bozor iqtisodiyoti sharoitida to'liq ish bilan bandlik deyarli mumkin emas, chunki har doim ish-sizlik mavjud bo'ladi; davlat ishlab chiqarish inqirozlarini regulyatori bo'lishi kerak
M. Friedman	Muvaz-an-atli bozorni shakllantirish uchun monetar siyosat institutlari va tadbirkorlikni rag'batlantirishga qaratilgan boshqa chora-tadbirlar qo'llaniladi	Ishsizlikning tabiiy-me'yor tushunchasi kiritiladi	Ishlab chiqarish faoliyatini bevosita davlat tomonidan tartibga solishdan voz kechish
J. Galbraith	Mehnat bozori muzokaralar orqali ish beruvchilar va xodimlar o'rtasida kelishuvga erishish orqali qurilgan munosabatlar majmuasi sifatida qaraladi	Aholini ish bilan bandligini ta'minlashdagi nomutanosibliklar alohida tarmoqlar dinamikasi natijasida yuzaga keladi	Mehnat bozoridagi mavjud muammolarni bartaraf etish davlat tomonidan amalga

Aholi ish bilan bandligi shakllanishining samarali mexanizmi bir qator murakkab omillar bilan bog'liq. Ulardan eng muhimlari quyidagilardir: ish bilan bandlik kategoriyasining mazmuni bo'yicha turli yondashuvlarning mavjudligi; ish bilan bandlik

shakllarining xilma-xilligi; shuningdek, mehnat bozorida taklif etilayotgan ishchi kuchi va xizmatlarning o'ziga xosligi, ayniqsa, axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining rivojlanishi bilan doimiy ravishda o'zgarib borishi. (2-chizma)

Mehnat bozori islohotlari

Yangi ish o'rinlari yaratish siyosati

Aholining bandligini qo'llab-quvvatlash choralar

2- chizma. Bandlik siyosati darajalari

Bandlik - bu mehnatga layoqatli aholining jamiyatga foyda keltiradigan faoliyat bilan shug'ullanishidir. Ya'ni, odamlar o'zining shaxsiy hamda ijtimoiy ehtiyojlarini qondirish uchun qonuniy ravishda mehnat qiladi va buning evaziga daromad oladi.

Bandlik faqat korxona yoki tashkilotda yollanib ishlashni anglatmaydi. U kengroq tushunchadir: yakka tartibdagi tadbirkorlik, o'zini o'zi ish bilan ta'minlash, shaxsiy tomorqada ishlash, uy xo'jaligida band bo'lish yoki bolalarga qarash kabi faoliyatlar ham bandlik shakllariga kiradi.

Bandlik aslida ikki tomon o'rtasidagi munosabatlar tizimi bo'lib, ko'pincha shartnoma asosida shakllanadi. Bir tomon - ish beruvchi (korxona, tashkilot, kooperativ va boshqalar), ikkinchi tomon esa - xodim bo'ladi. Xodim o'z mehnatini taklif qiladi, ish beruvchi esa buning evaziga ish haqini to'laydi.

Bu munosabatlarning barchasi mehnat sohasiga oid qonunlar va normativ-huquqiy hujjatlar bilan tartibga solinadi. Mehnat bozori egiluvchanligi bir tomonlama tushunilmasdan, uning egiluvchanligi ishchi-xodimlar manfaatlari va qiziqishlarini ta'minlovchi

mexanizm deb qaraladi. Hozirgi sharoitda bu ta'rifdan kelib chiqadigan asosiy xulosa - ish beruvchi va xodim o'rtasidagi munosabatlarda maqbul muvozanatga erishish hisoblanadi.

Mehnat bozori egiluvchanligi - korxonaning samarali faoliyat yuritishi uchun va ishchilarning mehnat salohiyatidan to'liq foydalanish maqsadida tashqi muhit o'zgarishlariga javoban mehnatga bo'lgan taklif hamda talab tarkibi va ko'lamini o'zgartirish yo'li bilan ta'sir qilish qobiliyatidir.

Xulosa Aholi daromadlarini oshirishda bandlik siyosati juda katta ahamiyatga ega. Chunki odamlar barqaror ishga ega bo'lsa, ularning daromadi oshadi, turmush darajasi yaxshilanadi va jamiyatda iqtisodiy faollik kuchayadi. Shuning uchun ham bugungi kunda bandlik siyosatini to'g'ri yo'naltirish davlatning eng muhim vazifalaridan biri bo'lib qolmoqda.

Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, mehnat bozori barqaror va egiluvchan bo'lsa, odamlar o'z salohiyatidan to'liq foydalanadi, korxonalar samarali ishlaydi va iqtisodiyotda umumiy o'sish kuzatiladi. Ish beruvchi bilan xodim o'rtasidagi muvozanatli munosabatlar esa nafaqat mehnat sharoitlarini yaxshilaydi,

balki bandlik sifati va daromadlarning o'sishiga ham xizmat qiladi.

nomutanosibliklarni kamaytirish shular jumlasidandir.

Bugungi kunda faqat yangi ish o'rinlarini yaratishning o'zi yetarli emas. Muhimi - sifatli, barqaror va zamonaviy talablar asosidagi ish o'rinlarini yaratishdir. Kasbiy ko'nikmalarni rivojlantirish, raqamli iqtisodiyotga mos kadrlar tayyorlash va mehnat bozoridagi

Xulosa qilib aytganda, samarali bandlik siyosati - bu davlat, ish beruvchilar va fuqarolar manfaatlarini uyg'unlashtiradigan tizimdir. Uning izchil ishlashi aholining daromadini oshiradi, kambag'allikni kamaytiradi va mamlakatning iqtisodiy taraqqiyotiga mustahkam asos yaratadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. World Bank. (2022). World Development Report 2022: Finance for an Equitable Recovery. Washington, DC: World Bank.
2. OECD. (2021). Inclusive Growth and Productivity: Policies for Rising Incomes. Paris: OECD Publishing.
3. Piketty, T. (2014). Capital in the Twenty-First Century. Harvard University Press.
4. Stiglitz, J. E. (2015). The Great Divide: Unequal Societies and What We Can Do About Them. New York: W.W. Norton.
5. IMF. (2023). Fiscal Monitor: Helping People Bounce Back. International Monetary Fund.
6. Atkinson, A. B. (2019). Inequality: What Can Be Done? Harvard University Press.
7. Milanovic, B. (2020). Global Inequality: A New Approach for the Age of Globalization. Harvard University Press.
8. European Commission. (2021). Employment and Social Developments in Europe Report. Brussels.
9. Kuznets, S. (1955). Economic Growth and Income Inequality. The American Economic Review, 45(1), 1–28.
10. Becker, G. S. (1993). Human Capital: A Theoretical and Empirical Analysis. Chicago: University of Chicago Press.
11. O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi. (2023). Aholi daromadlari dinamikasi va ijtimoiy farovonlik tahlili. Toshkent.
12. O'zbekiston Respublikasi Bandlik va mehnat munosabatlari vazirligi. (2024). Aholi bandligi va daromadlarini oshirish bo'yicha yillik hisobot. Toshkent.
13. Davletov, B. (2022). "Rivojlangan mamlakatlar tajribasida aholi daromadlarini oshirish siyosati". Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar jurnali, №3, 45–52.
14. Karimov, N. (2023). "O'zbekiston sharoitida daromadlar tengsizligini kamaytirish mexanizmlari". TDIU Ilmiy axborotlari, №2, 63–70.
15. UNDP. (2023). Human Development Report 2023: Breaking the Inequality Trap. New York: United Nations Development Programme.

CONTENTS

1	Arabov Nurali Uralovich	4-12
	XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA RISK LARNING SHAKLLANISHI: SABABLARI, TURLARI VA YO'NALISHLARI	
2	Мухсинова Парвина Абулкосимовна, Шоххусайнзаде Шохруз	13-25
	МЕХАНИЗМЫ ПРОСТРАНСТВЕННОЙ И ИНСТИТУЦИОНАЛЬНОЙ ПОДДЕРЖКИ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ПРОМЫШЛЕННОЙ СИСТЕМЫ РЕГИОНА	
3	Turdibekov Xasan Ibragimovich	26-32
	TURIZMNI STRATEGIK RIVOJLANTIRISHNING HORIJ TAJRIBASI	
4	Xudoyorov Lochinbek Bahromovich	33-38
	RAQAMLI TRANSFORMATSIYA VA XIZMATLAR SIFATINI BOSHQARISHNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI	
5	Tileuov Erkinbay Muratbaevich	39-46
	RAQAMLI IQTISODIYOTDA INSON KAPITALINI BOSHQARISH TAMOIYILLARI VA USULLARI	
6	Х.А.Абдукадырова	47-53
	ОЦЕНКА НЕДВИЖИМОСТИ В РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН И ПУТИ ЕЕ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ	
7	Ахмедова Азиза Тохировна	54-58
	СИСТЕМА ИННОВАЦИОННОГО СТРАТЕГИЧЕСКОГО ФИНАНСОВОГО УПРАВЛЕНИЯ ПРЕДПРИЯТИЕМ	
8	Xaitov Oxunjon Nomoz o'g'li	59-65
	IQTISODIYOTDA BARQAROR RIVOJLANISH NAZARIYASI VA UNING AMALIY TATBIQLARI	
9	Ibragimov Sardorbek Xusanovich	66-70
	TURIZMDA OMMAVIY TADBIRLARNI O'TKAZISHDA INSON RESURSLARINING AHAMIYATI	
10	Axmedov Sanjar Temur o'g'li	71-76
	XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA KICHIK KORXONALAR RAQOBATBARDOSHLIGINI BOSHQARISH USULLARI VA BOSQICHLARI	
11	Ergashev Shoxrux Axtamovich	77-83
	YANGI O'ZBEKISTONDA AHOLI O'SISH STATISTIKASINING AHAMIYATI VA PROGNOZ KO'RSATKICHLARI	
12	Муродов Шавкат Фарходович	84-90
	ОПТИМИЗАЦИЯ РАСПРЕДЕЛЕНИЯ И ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ФИНАНСОВЫХ СРЕДСТВ В МАЛЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ	
13	Tursunov Xasan Xolmuminovich, Samiyeva Muxlisa Olim qizi	91-97
	TURISM SOHASINI RIVOJLANTIRISHDA MADANIY MEROS OBYEKTARIDAN FOYDALANISH (RAQAMLASHTIRISH, VIRTUAL TURIZM VA BOSHQALAR)	
14	Toshmurza Raxmanov, Qobulov Dilshod Qodir o'g'li	98-103
	XUSUSIY TADBIRKORLIK KORXONALARIDA BUXGALTERIYA HISOBINI YURITISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	
15	Uzoqov Suhrobjon Do'smat o'g'li	104-110
	AHOLI DAROMADLARINI OSHIRISHDA BANDLIK SIYOSATINING SAMARADORLIGI	

16	Sultanova Nigina Utkurovna	111-115
	BARQAROR TURIZM MEZONLARI ASOSIDA MEHMONXONA XIZMATLARI SIFATINI BAHOLASH MODEL	
17	Abdusaidov Akmal Abduvaliyevich	116-124
	XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA ISH BILAN BANDLIK DARAJASINI BAHOLASH USHLBLARI	
18	Amriddinova Muslima Zayniddinovna, Axrorova Munavvar Farxod qizi	125-129
	ELEMENTLARINING O'ZARO MUNOSABATI VA ULARNI SAMARALI QO'LLASH AHAMIYATI	
19	Azizova Nilufar Ikrom qizi	130-135
	XIZMAT KO'RSATISH SOHALARIDA RAQAMLI IQTISODIYOTNING O'RNI VA AHAMIYATI	
20	Berdiyeva Nafisa Qahramonovna	136-143
	IJTIMOY XIZMATLAR RIVOJLANISHINING TASHKILY-IQTISODIY MEXANIZMLARINI SHAKLLANTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI	
21	Mamirov Zamir Uzoq o'g'li	144-155
	XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARI XO'JALIK FAOLIYATI SAMARADORLIGINI BAHOLASHGA USHLBIY YONDASHUV	
22	Xaitov Oxunjon Nomoz o'g'li	156-161
	MAMLAKATIMIZDA TURIZMNING RIVOJLANISH HOLATI VA TENDENSIYALARI TAHLILI	
23	Jin Bochen	162-166
	RURAL E-COMMERCE AND TECHNOLOGICAL INNOVATION: LESSONS FROM CHINA AND UZBEKISTAN	
24	Shamsiyev Davlatxon Shuxratxon o'g'li	167-173
	RAQAMLI IQTISODIYOT RIVOJLANISHIDA INVESTITSION DASTURLAR XAVFINI KAMAYTIRISH YO'LLARI	
25	Ye Hanlong	174-178
	SUCCESSFUL EXPERIENCES AND POLICY IMPLICATIONS OF THE SHANGHAI FREE TRADE ZONE FOR DEVELOPING COUNTRIES	
26	Amirov Akmal Mexrojovich, Sayitmurodov Og'abek Farxod o'g'li	179-187
	XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA RAQOBATBARDOSHLIKNI OSHIRISHNING ZAMONAVIY USULLARI	
27	Shirov Ravshan Izatullayevich	188-199
	РАЗВИТИЕ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ НА ТУРИСТИЧЕСКОМ РЫНКЕ В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКИ	
28	Abduvaliyev Abdurahim Salim o'g'li	200-205
	RAQAMLI MARKETING VOSITALARINING GASTRONOMIK TURIZM RIVOJIGA TA'SIRI VA UNING SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI (SAMARQAND VILOYATI MISOLIDA)	
29	Zhang WenRui	206-210
	THE ROLES OF VENTURE CAPITAL AND ANGEL INVESTMENT IN INNOVATION FINANCING (EXPANDED)	
30	Abdumajitov Baxtiyor Dustbek o'g'li	211-216
	RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA ELEKTRON TIJORAT EKOTIZIMI VA TADBIRKORLIK IMKONIYATLARI (O'ZBEKISTON MISOLIDA)	